

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 50/2022-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej, zo sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpenej Advokátskou kanceláriou Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Martina Hopferová, proti uzneseniam Okresného súdu Košice-okolie č. k. 14 C 62/2021-48 z 24. augusta 2021 a č. k. 14 C 62/2021 z 28. septembra 2021 a postupu, ktorý predchádzal ich vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. decembra 2021 domáha vyslovenia porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) č. k. 14 C 62/2021-48 z 24. augusta 2021 (ďalej aj „uznesenie VSÚ“) a č. k. 14 C 62/2021 z 28. septembra 2021 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“, spolu aj „napadnuté uznesenia“) a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu (ďalej len „napadnutý postup“). Domáha sa zrušenia napadnutých uznesení a navrhuje vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Žiada tiež o priznanie náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd vyzval sťažovateľku v procesnom postavení žalobkyne 6. júla 2021 na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu v sume 49,50 eur s tým, že súdny poplatok má sťažovateľka možnosť uhradiť pripojeným platobným predpisom. Okresný súd k výzve pripojil Platobný predpis – [REDAKOVANÉ] a označenie údajov, ktoré majú byť použité pri platbe prevodom z účtu v banke (číslo účtu, kód banky a IBAN, variabilný symbol a špecifický symbol pre platbu). Výzva spolu s platobným predpisom bola sťažovateľke doručená 19. júla 2021 prostredníctvom jej právnej zástupkyne.

3. Sťažovateľka 20. júla 2021 zrealizovala transakciu zo svojho bankového účtu na bankový účet označený v platobnom predpise.

4. Okresný súd uznesením VSÚ zastavil konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku. Sťažovateľka podala proti tomuto uzneseniu sťažnosť, v ktorej uviedla, že bola presvedčená o riadnej úhrade súdneho poplatku v celom rozsahu, a to až do momentu, kým jej nebolo doručené uznesenie VSÚ. Až následne začala preverovať platbu súdneho poplatku a zistila, že zrejme platba nebola na súde riadne spárovaná, keďže pri skenovaní platby došlo nedopatrením a chybou v písaní k vypusteniu posledného čísla z variabilného symbolu.

5. Okresný súd napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľky zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka zastáva názor, že k zastaveniu konania nedošlo spôsobom a z dôvodov, ktoré sú súladné s garanciami základných práv. Závery okresného súdu považuje za natoľko „*rutínske a formalistické, že neznesú označenie ako súladné s garanciami základných práv*“.

7. Sťažovateľka poukazuje na znenie § 10 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), podľa ktorého ak napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. Zákon podľa nej hovorí explicitne o zaplatení poplatku, pričom sťažovateľka poplatok zaplatila 20. júla 2021 Argumentuje, že lehota na zaplatenie súdneho poplatku má procesnoprávny charakter, pričom zákon neustanovuje konkrétny len jeden jediný spôsob, akým má dôjsť k úhrade súdneho poplatku, a ani neukladá povinnosť uvádzania variabilného symbolu. Sťažovateľka riadne poplatok zaplatila na číslo účtu uvedené v platobnom predpise. Výklad zákona, podľa ktorého by sa mal poplatok, pri platení ktorého sa sťažovateľka pomýlila v písaní variabilného symbolu, považovať za nezaplatený, považuje za neprimerane rozširujúci, arbitrárny, ústavne nekonformný a má za následok odopretie práva na prístup k súdu.

8. Rozhodnutím súdu o zastavení konania napriek tomu, že poplatok zaplatila, došlo podľa sťažovateľky k absolútnemu zásahu do jej ústavou garantovaného práva na prístup k súdu, keďže na podanie žaloby jej bola stanovená lehota, ktorá už uplynula a sťažovateľka nemá žiadnu inú možnosť, ako sa domáhať práva na príslušnom súde.

9. Sťažovateľka uvádza, že číslo účtu uvedené v platobnom predpise je číslom účtu [REDAKOVANÉ], pričom platba na predmetný účet pripísaná bola a až následným postupom došlo k jej vráteniu. Argumentuje, že „nemôže niesť ťarchu rizika, že [REDAKOVANÉ] nie je technicky kompetentná sprostredkovať prijatie platby a riadne previesť platbu do Štátnej pokladnice. [REDAKOVANÉ] bola podľa názoru sťažovateľky povinná previesť prijatú platbu do Štátnej pokladnice a nie ju vrátiť sťažovateľke.“. Ak by bol zaplatený súdny poplatok na ktoromkoľvek účte v Štátnej pokladnici, poplatková povinnosť by bola podľa jej názoru zavŕšená. Namieta, že nemá povinnosť mať nastavené notifikácie banky a kontrolovať každú realizovanú platbu, či nedošlo k jej vráteniu.

10. Sťažovateľka vyvodzuje nesprávnosť a neústavnosť postupu súdu tiež z toho, že v oblasti platenia súdnych poplatkov je orgán vyberajúci poplatok v nadradenom (autoritatívnom) postavení voči tomu, kto je povinný zaplatiť poplatok. Tento model vylučuje analogickú aplikáciu ust. § 567 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka. Povinnosť zaplatiť súdny poplatok nemá charakter dlhu v súkromnoprávnom význame, lebo ide o špecifickú zákonom ustanovenú platobnú povinnosť v súvislosti s výkonom verejnej moci. Štát a poplatník nie sú v súkromnoprávnom záväzkovom vzťahu, a preto podľa názoru sťažovateľky z pohľadu poplatníka možno uzavrieť, že súdny poplatok je zaplatený už vtedy, keď príslušná platba opustí majetkovú sféru poplatníka (u sťažovateľky 20. júla 2021) „ďalšie úkony, [REDAKOVANÉ], už nie sú v kompetenčnom dosahu sťažovateľky a táto nemôže niesť zodpovednosť za nejaké párovanie platby“.

11. Poučenie okresného súdu, že v prípade nesprávne uvedeného variabilného symbolu alebo v prípade úhrady exspirovaného platobného predpisu bude platba vrátená, nemá podľa sťažovateľky žiadny právny základ a nemožno ho zamieňať s tým, že ak by nastala daná situácia, že by sa považovala za neuhradenie súdneho poplatku.

12. Sťažovateľka považuje napadnuté uznesenia za neodôvodnené a formalistické, keďže z nich nie je zrejmé, na základe akej právnej úpravy a akou aplikáciou vzťahujúcej sa právnej úpravy dospel okresný súd k záveru, že nepriradenie (nespárovanie) platby sťažovateľky (zjavne došlej na účet označený v platobnom predpise) [REDAKOVANÉ], je dostačujúce pre záver o nezaplatení súdneho poplatku za žalobu v zmysle zákona o súdnych poplatkoch.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Predmetom ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením VSÚ a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

14. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

15. V danom prípade mala sťažovateľka k dispozícii prostriedok, ktorý jej zákon na ochranu jej základných práv účinne poskytuje. Proti uzneseniu VSÚ mohla podať sťažnosť, o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť zákonný sudca okresného súdu. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že proti uzneseniu VSÚ podala sťažovateľka sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením z 28. septembra 2021. Právomoc okresného súdu rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti uzneseniu VSÚ a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

16. Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej ani preskúmať, resp. či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

17. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane uvádza, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. K porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť predovšetkým vtedy, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 216/06).

18. V súvislosti so sťažnostnou argumentáciou sťažovateľky poukazuje ústavný súd na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu, v ktorej sa uvádza:

„žalobkyňa pri prevode predmetnej platby súdneho poplatku vo výške 49,50 eur zo svojho účtu nepostupovala podľa priloženého platobného predpisu č. [REDAKOVANÉ], nakoľko z priloženého potvrdenia o zrealizovaní transakcie zo strany žalobkyne vyplýva, že uviedla pri uskutočňovaní prevodu variabilný symbol [REDAKOVANÉ] a podľa predmetného platobného predpisu vyplýva, že správny variabilný symbol mal byť [REDAKOVANÉ]. Z priloženého platobného predpisu č. [REDAKOVANÉ] jednoznačne vyplýva aj náležité poučenie o postupe pri platbe prevodom z účtu v banke, kde je zdôraznené upozornenie, že pri platbe sa nesmie zabudnúť uviesť správny variabilný symbol. V prípade nesprávne uvedeného variabilného symbolu alebo v prípade úhrady expirovaného platobného predpisu, bude platba vrátená. Na základe uvedeného je možné považovať postup súdu za správny a v súlade s náležitým poučením o spôsobe platby prevodom z účtu v banke, načo bola aj žalobkyňa v platobnom predpise poučená. Ďalej tunajší súd musí konštatovať, že na strane žalobkyne, ktorá bola iniciátorkou tohto súdneho konania a teda aj podľa zákonného predpisu poplatníkom predmetného poplatkového úkonu, ktorej vznikla poplatková povinnosť, došlo pri platbe prevodom z účtu v banke k chybe, keď nesprávne uviedla variabilný symbol, čo malo za následok vrátenie jej uhradeného súdneho poplatku v sume 49,50 eur a teda súd musel pre nezaplatenie predmetného súdneho poplatku vo výške 49,50 eur toto konanie zastaviť. Keďže k nesprávnemu postupu došlo na strane žalobkyne pri nesprávnom uvedení variabilného symbolu, má súd za to, že postup bol zákonný v súlade s ustálenou súdnou praxou pri vyrubovaní súdneho poplatku a jeho následného doručovania spolu s priloženým platobným predpisom.“

19. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu ako celku dospel k presvedčeniu, že nevybočuje z aplikačnej praxe všeobecných súdov v súvislosti s rozhodovaním o sťažnosti proti uzneseniu VSÚ o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku za žalobu, nemožno mu pripísať charakter excesu, ktorý by v sebe zahŕňal črty svojvôle, a je preto potrebné ho považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nemá dôvod v tomto prípade zasahovať.

20. Ústavný súd nespochybňuje, že zákon neustanovuje jeden konkrétny spôsob, akým má dôjsť k úhrade súdneho poplatku a ani neukladá povinnosť uvádzania variabilného symbolu.

Ak sa však sťažovateľka rozhodla splniť si poplatkovú povinnosť prevodom z účtu v banke, bolo jej povinnosťou riadiť sa pri realizácii platby pokynmi okresného súdu uvedenými v platobnom predpise č. [REDAKOVANÉ]. V dôsledku chybyne zadaného variabilného symbolu ako jedného z identifikátorov platby podľa platobného predpisu došlo k vráteniu súdneho poplatku na účet sťažovateľky. Námietka sťažovateľky, že súdny poplatok bol zaplatený v momente, keď opustil jej dispozičnú sféru, neobstojí, keďže sa do jej dispozičnej sféry opäť vrátil.

21. V súvislosti s námietkou sťažovateľky, že nemala vedomosť o vrátení súdneho poplatku až do momentu doručenia uznesenia VSÚ a že nemá povinnosť kontrolovať každú realizovanú platbu, ústavný súd poukazuje na zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod.

22. Ústavný súd konštatuje že v čase vydania napadnutého uznesenia (a ani uznesenia VSÚ) nebol v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 14 C 62/2021 zaplatený súdny poplatok za návrh na začatie konania, pričom uplynula lehota stanovená na jeho zaplataenie a sťažovateľka zastúpená kvalifikovanou právnuou zástupkyňou, si mala byť vedomá následkov vrátenia súdneho poplatku.

23. Ústavný súd dospel k záveru, že v posudzovanom uznesení z 28. septembra 2021 sa okresný súd zrozumiteľne a ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal so sťažnosťou sťažovateľky a objasnil závery, ktoré ho viedli k jej zamietnutiu. Argumentáciu okresného súdu považuje v okolnostiach posudzovanej veci za dostatočnú a zrozumiteľnú, založenú na právnych záveroch, ktoré majú oporu v zákone, resp. nepopierajú podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch a Civilného sporového poriadku vo vzťahu k zastaveniu konania pre nezaplataenie súdneho poplatku.

24. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením okresného súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. februára 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu